

Önmaga és a mások örömére hímez

Sarkadi Ilona ismert és közkedvelt személyiség Margittán és környékén. Közvetlen, barátságos egyéniségével és szemet gyönyörködtető kézi hímzéseivel érte ezt el. Munkáinak döntő többségét ajándékba készíti a családnak, a barátoknak és az egyház részére. Ha megkérlik, rendelésre is hímez, s kizárólag kalocsai motívumokat használ. Nem ez a megélhetési forrása. Az önmagának és a másoknak szerzett örömért hímez.

A közigazgatásilag Margittához tartozó Magyarékén született 1949-ben, egyszerű gazdálkodó családban. Édesanyja sokat kézimunkázott, és ő volt a falu varrónője is. Sarkadi Ilona tőle örökölte a kézimunkázás szeretetét, és tőle, valamint a nála tizenöt évvel idősebb nővérétől tanulta a tűvezetés fortélyait. Hétéves korában kezdte el a hímzést. Akkor még csak a tanulás mellett, szabadidejében lakásuk díszítésére készítette a szép terítőket, falvédőket. Kérésre a falu asszonyainak ruháira is hímeztek díszítéseket. Az általános iskolát Magyarékén végezte el, a középiskolát Margittán. Férjhez ment, és könyvelőként dolgo-

Sarkadi Ilona és munkáinak egy része

Házi áldás

zott a margittai ruhagyárban. Ekkor egy kicsit háttérbe szorult a hímzés, hiszen a munka és a gyereknevelés foglalta le az idejét. Tizenöt évvel ezelőtt ment nyugdíjba, és ekkortól a hímzés vált az életformájává. Mindig is ezt a foglalatosságot szerette a legjobban, és nyugdíjasként már ideje is lett rá.

Egyre több megrendelés érkezett a volt kolégáktól, ismerősöktől, rokonoktól. Főként a lakások díszítésére szolgáló terítőket, falvédőket készítették, de nő ismerősei egyre gyakrabban kértek díszítést a ruháikra. Sok, általa hímzett ruha ajándékként került Magyarországra, sőt Franciaországba, Olaszországba, Németországba, az Egyesült Államokba és Kanadába is.

A városvezetők is felfigyeltek szemet gyönyörködtető munkáira, és arra kérték Sarkadi Ilonát, mutassa be keze munkáját egy kiállításon a városnapok alkalmából, a kézműves ter-

Húsvéti, karácsonyi horgolt díszek, kokárdák

A Sarkadi házaspár

mékek standján. Ott pedig a testvérvárosok (Kiskőrös, Berettyóújfalú) és a debreceni küldöttség szeme akadt meg rajtuk, és ezekre a településekre is meghívást kapott kiállításokra. A reformáció 500. évfordulója előtt tisztelő emlékévkben Nagyváradon állította ki válogatott hímzéseit. Margittán városnapokon, húsvétkor és karácsonykor minden évben megcsodálhatjuk munkáit, kivéve 2020-at, a világjárvány miatt. Kalocsai mintával díszített babaruhákat is kezdett készíteni, ezzel szintén sikert aratott. Ezeket a megrendelők nem gyerekjátékként, hanem lakásdíszítésre használták.

Számára az a legnagyobb elégtétel, ha munkája tetszik a megrendelőnek. Abba viszont nem enged beleszólást, hogy miként díszítse a terítőket, ruhákat, könyvborítókat, könyvjelzőket. Márciusban horgolt kokárdákat, húsvétkor tojásborítókat, karácsonykor karácsonyfádsznek angyalkákat, csillagocskákat. Az utóbbi években a nőszövetséggel közösen, az ő irányításával készítették el a magyar

végzős diákok ballagótarisznyáit. Ezek alapanyaga háziszóttos, melyet ma már egyre nehezebb beszerezni még vidéken is. Terítőket, törülközőket, lepedőket vásárolnak, azokat szabják fel a megfelelő méretre. Sajnos sokan eldobják vagy elégetik a hagyatékból hozzájuk került háziszóttot, mert nem mérik fel, mekkora érték.

Sarkadi Ilona a kézimunkázás valamennyi formáját ismeri, de legjobban a kézi hímzést kedveli. Unokái idén végzik a VIII., illetve a XII. osztályt, és számukra is készíti a hímzett ajándékokat. A családot ellátta hímzett arcmaszkokkal, hogy elviselhetőbbé, vidámabbá tegye a maszkviselés kellemetlenségeit. Ismerősei szívesen ellátják kalocsai mintákkal, ezeket ő szívesen fel is használja. Felajánlotta a magyar iskola számára, hogy megtanítsa hímezni a gyerekeket. Ez a járvány előtt működött is, és reméli, a járvány elmúltával újra lehetséges lesz. Teszi mindezt azért, hogy a népművészetnek ez a szép ága ne menjen teljesen feledésbe Margittán és környékén. Van rá esély, hogy érdekelni fogja a fiatalokat, mivel a hímzett ruhák kezdenek újra divatba jönni. Az utóbbi időben a férfiak vőfélyinginek díszítésére is kapott megrendelést Sarkadi Ilona.

Hímzett terítők, ballagótarisznyák, maszkok

Reményei szerint kisebbik unokája, Fruzsina átveszi tőle a hímzés tudományát, és fennmarad a Sarkadi-hímzés. „Amíg bírom, amíg látok, amíg a kezem engedi, hímezni fogok” – mondta Ilonka beszélgetésünk végén. Férje, Sándor támogatja elképzeléseit, és mindent segíti. Az ő hobbija a szőlészet, borászat. A Sarkadi-házban a szép terítők mellett a finomabbnál finomabb borok is megtalálhatók. A borászat is hagyományaink közé tartozik, így elmondható, hogy mindketten hagyományőrök.

Szőke Ferenc